

Základné požiadavky na detské pieskoviská

Legislatíva :

- **Zákon NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov**
 - **§ 24 ods. 5 c)** Fyzická osoba – podnikateľ a právnická osoba, ktoré prevádzkujú zariadenia pre deti a mládež sú povinné zabezpečiť pravidelné čistenie a udržiavanie vonkajších i vnútorných priestorov zariadenia pre deti a mládež tak, aby tieto nepredstavovali riziko v dôsledku ich mikrobiálneho a iného znečistenia a dodržiavať najvyššie prípustné množstvo mikrobiálneho a iného znečistenia pôdy v pieskoviskách,
 - **§ 57 ods. 13** Fyzické osoby a právnické osoby, ktoré prevádzkujú pieskoviská a nedodržiavajú ustanovenia § 24 ods. 5 (čistenie a udržiavanie vonkajších priestorov) sa dopustia správneho deliktu na úseku verejného zdravotníctva za čo im príslušný orgán verejného zdravotníctva uloží pokutu od 165 do 16 596 eur.
- **Vyhláška MZ SR č. 521/2007 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviská**
 - **§ 2 Čistenie a udržiavanie pieskoviska** Prevádzkovateľ pieskovisko čistí, prekopáva, prehrabáva a polieva pitnou vodou alebo vodou zodpovedajúcou požiadavkám na kvalitu vody na kúpanie najmenej raz za dva týždne počas sezóny (od 1.marca do 30. novembra kalendárneho roka), o čistení a udržiavaní pieskoviska musí viesť záznamy,
 - **§ 3 Najvyššie prípustné množstvo vybraných indikátorov mikrobiálneho a parazitárneho znečistenia piesku v pieskovisku** Piesok v pieskovisku nesmie prekročiť najvyššie prípustné množstvo vybraných indikátorov mikrobiálneho a parazitárneho znečistenia piesku (Termotolerantné koliformné baktérie, Fekálne streptokoky, Salmonella sp., Geohelmintry- vajíčka, larvy) v pieskovisku určenom na hranie detí.

Hlavne leto je obdobím, keď naše ratolesti trávajú väčšinu času vonku na pieskoviskách, či tráve. Neúnavne celé hodiny dokážu prevracať piesok z nádoby do nádoby a nenechajú sa ničím rušiť.

Miesto zábav však môže byť aj hrozbou pre tých najmenších. Niekomu pieskovisko slúži na zahadzovanie odpadu, iní práve v okolí, či priamo na pieskoviskách venčia svojich štvornohých miláčikov, ktorí znečisťujú pieskovisko svojimi výlučkami. Tak sa do piesku dostávajú rôzne zdraviu škodlivé parazity a črevné baktérie, ktoré môžu spôsobiť aj nebezpečné infekčné ochorenia.

Dodržiavanie požiadaviek na pieskoviská určené na hranie detí je nevyhnutným predpokladom na zabezpečenie ochrany a podpory zdravia detí pri využívaní pieskovísk na aktívny odpočinok v rámci pohybového režimu s dôrazom na predchádzanie vzniku a šíreniu prenosných ochorení.

V y b r a n é z d r a v o t n é r i z i k á p r i h r e v p i e s k o v i s k u :

1. vyplývajú z mikrobiálneho a parazitárneho znečistenia v pieskovisku :

- **ENTEROBIÓZA**
- **TOXOKARÓZA**
- **TOXOPLAZMÓZA**
- **SALMONELÓZA**
- **HLÍSTY**
- **GIARDIA LAMBLIA**

2. riziká z mechanického poranenia – sklo, injekčné striekačky so zvyškami krvi, ktoré ohrozujú nielen mechanickým poranením, ale aj možnosťou infekcie napr. vírusovými hepatitídami B a C

ENTEROBIÓZA – pôvodcom je mrľa detská – *Enterobius vermicularis*

PRENOS – pozitívom parazita znečistenými rukami dieťaťa, ten prežíva v hrubom čreve a vychádza buď stolicou alebo cez konečník, pričom kladie vajíčka

PREJAVY OCHORENIA - svrbenie v okolí konečníka, bolesti brucha

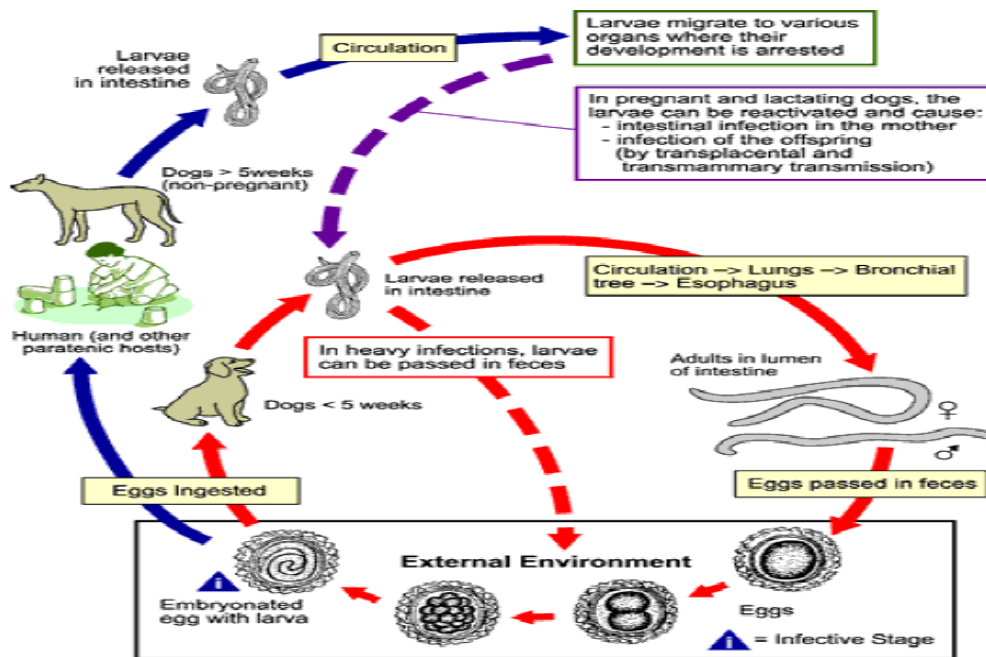
TOXOKARÓZA – pôvodcom je *Toxocara canis* a *Toxocara cati*.

PRENOS – exkrementy infikovaného zvierat'a, ktoré sa dostanú rukami detí pri hre do úst.

PREJAVY OCHORENIA – teploty, nevoľnosť, zvracanie, bolesti hlavy, brucha, prípadne kožné vyrážky. Ak prenikne do dýchacieho systému môže zapríčiniť zápal priedušiek

TOXOKARÓZA: *Toxocara canis*, *Toxocara cati*

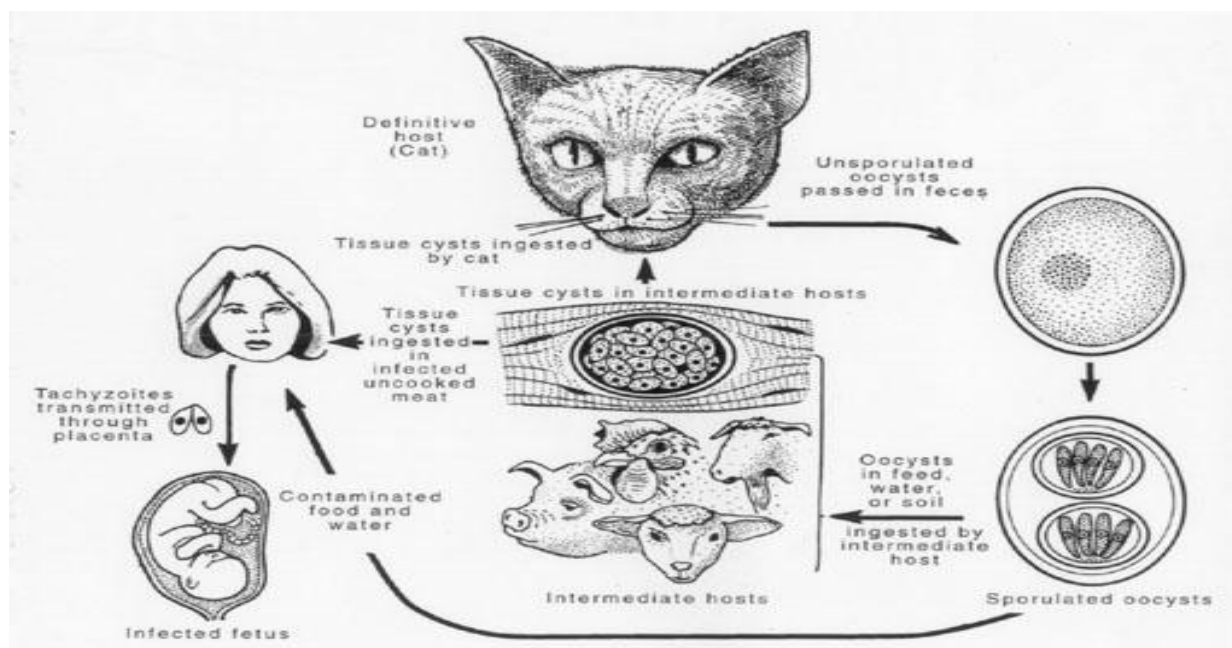
Larva migrans visceralis, larva migrans ocularis

TOXOPLAZMÓZA – pôvoda *Toxoplasma gondii*, hlavným hostiteľom je mačka

PRENOS – výkaly infikovaných zvierat, ktoré obsahujú množstvo vajícok (oocysty), ktoré sú schopné dlhý čas prežívať vo vonkajšom prostredí.

PREJAVY OCHORENIA – únava, bolesti hlavy, zvýšená teplota, zväčšenie krčných lymfatických uzlín, najmä u detí s poruchami imunity ochorenie môže v dospelom veku spôsobiť ťažké poškodenie plodu počas tehotenstva.

SALMONELÓZA – ochorenie, vyvolávajú baktérie rodu *Salmonella*

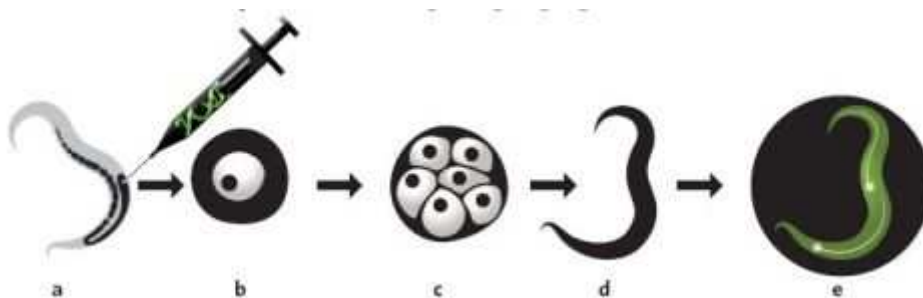
PREJAVY OCHORENIA - bolesťami brucha, hnačkami, vracaním zvýšenou teplotou.

VÝSKYT - salmonelózy v súvislosti s pieskoviskami je menej častý ako prítomnosť parazitov

HLÍSTY – hlísty (*Ascaridida*) sú rad hlístovcov, sú to parazity stavovcov, hlavne cicavcov a vtákov

PRENOS – v dôsledku cmúľania a oblizovania rôznych predmetov alebo po zjedení jedla, ktoré bolo kontaminované vajčkami parazitov. Požitá vajčka sa v črevách vyvinú na dospelé hlísty. Samičky hlístov vyliezajú v noci z konečníka, aby naložili vajčka do kože okolo konečníka.

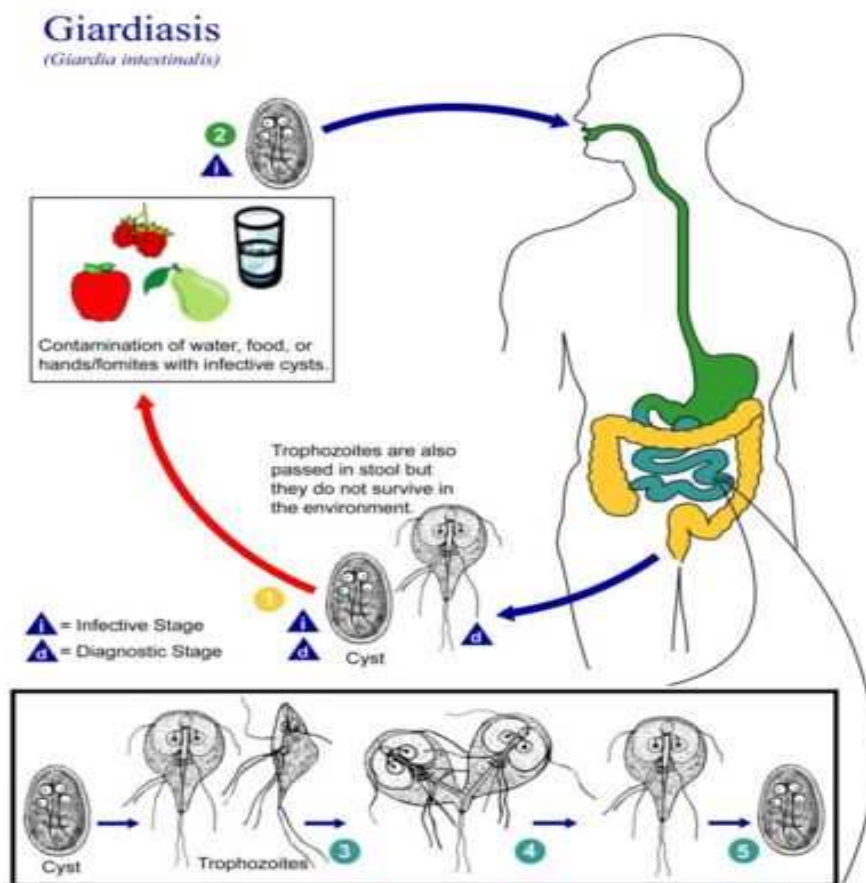
PREJAVY OCHORENIA – svrbenie v oblasti konečníka najmä v noci, keď samičky kladú vajčka, u dievčat svrbenie v pošve, zapálenie konečníka v dôsledku sústavného škriabania.

GIARDIA LAMBLIA – jednobunkový parazit *Giardia lamblia* (intestinalis)

PRENOS – zdrojom nákazy je človek, na ktorého sa parazit môže preniesť zo zvierat (psa, ovce, potkana) pomocou kontaminovanej potravy alebo vody. Giardia najčastejšie parazituje v tenkom čreve človeka.

PREJAVY OCHORENIA – približne dve tretiny infikovaných detí nemá nijaké príznaky ochorenia, môže prebiehať nepoznane alebo sa prejaví vodnatými hnačkami, nechutenstvom, stratou hmotnosti, nafukovaním, bolesťami brucha a niekedy aj zápalom žlčníka. Ochorenie často aj samovoľne odznie.

Piesok nesmie prekročiť najvyššie prípustné množstvo vybraných indikátorov mikrobiálneho a parazitárneho znečistenia v pieskovisku určenom na hranie detí (Vyhláška MZ SR č. 521/2007 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviská).

Povinnosti prevádzkovateľa pieskoviska :

Prevádzkovateľ pieskoviska je povinný :

- pieskovisko čistiť, prekopávať, prehrabávať,
- polievať pitnou vodou alebo vodou zodpovedajúcou požiadavkám na kvalitu vody na kúpanie najmenej raz za dva týždne počas sezóny - sezónou rozumie obdobie od 1.marca do 30. novembra kalendárneho roka

DÔLEŽITÁ JE PREVENCIA :

1. Zabránenie vstupu voľne pobiehajúcich zvierat na plochu pieskoviska.
2. Dôsledne dodržiavať základné hygienické návyky – nevkladanie si rúk do úst pri hre, umývanie rúk pred jedlom, po hrách.
3. V prípade mechanického poranenia dieťaťa zväžiť ošetrovanie u lekára.

Najúčinnejším preventívnym opatrením je : disciplína chovateľov domácich zvierat. Tí by mali svojich miláčikov venčiť ďaleko od miest, kde sa hrajú deti.

To, ako budú vyzerat' pieskoviská nášho mesta, záleží nielen na prevádzkovateľovi a kontrolnom orgáne, ale najmä na samotných obyvateľoch sídlisk, ktorým by malo v prvom rade záležať na tom, v akom prostredí sa budú hrať ich deti.

Osnova prevádzkového poriadku :

1. Vonkajšie vybavenie (pieskovisko, preliezky, akupresúrne chodníky a pod.)
2. Údržba pieskoviska
 - uzatvorenie hracej plochy
 - kontrola stavu obrúb pieskoviska
 - prehrabanie a odstránenie hrubých nečistôt
 - prekopávanie piesku

- výmena piesku (použiť piesok kopaný hrúbky 0,4)
- zakrývanie pieskoviska

3. Denné upratovanie

- vyhrabanie nečistôt, lístia a ich odvoz, orezávanie stromov a kríkov
- vizuálna kontrola technického stavu hracích prvkov

4. Ročná revízia hracích prvkov

5. Oprava alebo likvidácia poškodených prvkov

Informácia odborných pracovníkov RÚVZ so sídlom v Martine „Zhodnotenie stavu pieskovísk v okresoch Martin a Turčianske Teplice v roku 2009“.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru nad dodržiavaním povinností súvisiacich s prevádzkou pieskovísk, boli v roku 2009 v okresoch Martin a Turčianske Teplice vykonané ciele odbery vzoriek piesku na vyšetrenie mikrobiálneho a parazitárneho znečistenia. Vzorky piesku boli odobraté zo 17 pieskovísk (z toho v 14 zariadeniach pre deti a mládež a na 3 pieskoviskách nachádzajúcich sa na verejných priestranstvách), z celkového počtu odobratých vzoriek nevyhoveli 2 vzorky piesku.

V jednej vzorke piesku bol zistený nález *Toxocara species*, preto bolo na mieste výkonu štátneho zdravotného dozoru uložené opatrenie zákazu používania pieskoviska podľa § 55 zákona č.355/2007 Z.z.

V druhej vzorke bol prekročený limit v ukazovateli fekálne streptokoky a na základe toho boli prevádzkovateľovi uložené opatrenia – vykonať výmenu piesku v pieskoviskách a vykonávať čistenie a udržiavanie pieskovísk podľa § 2 Vyhlášky MZ SR č.521/2007 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviská.

Podľa vyhlášky MZ SR č. 521/2007 o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviská – piesok v pieskovisku určenom na hranie detí **nesmie** obsahovať žiadne indikátory parazitárneho znečistenia a nesmie prekročiť najvyššie prípustné množstvo vybraných indikátorov mikrobiálneho znečistenia.